

Kenniswerkplaats **Tienplus**

Verlag miniconferentie Comenius Lyceum Amsterdam, 19 mei 2011

Opgroeien en opvoeden. School, ouders en OKC als partners in de opvoeding van tieners.

Ouderbetrokkenheid

Ouderbetrokkenheid op school is een belangrijk onderwerp in het debat over opvoeden. Het afgelopen jaar heeft het Comenius Lyceum Amsterdam geïnvesteerd in het vergroten van de ouderbetrokkenheid. Het belangrijkste doel hiervan is de ontwikkelingskansen van kinderen te vergroten. Er valt veel te winnen valt bij een goede samenwerking tussen ouders, school en Ouder Kind Centrum (OKC), maar partners weten niet altijd goed wat ze van elkaar kunnen verwachten.

Partnerschap

Op donderdagmiddag 19 mei 2011 organiseerde het Comenius Lyceum in samenwerking met partners van de Kenniswerkplaats Tienplus de bijeenkomst *Opgroeien en opvoeden. School, ouders en OKC als partners in de opvoeding van tieners*. Onder leiding van Tarik Yousif werden de resultaten gepresenteerd van een bijzonder traject: het versterken van de ouderbetrokkenheid door het bevragen van ouders op hun verwachtingen van de rol van de school en stimuleren van een actieve rol van de ouderraad.

In de zaal waren schooldirecteuren, wethouders, docenten, onderzoekers en een aantal ouders uit de ouderraad aanwezig. Ook was er gelegenheid om met elkaar van gedachten te wisselen over de vraag hoe het partnerschap tussen ouders, school en OKC verder versterkt kan worden.

Levendig debat in Aula Comenius Lyceum

Investeren in ouders

Berend Meijer, directeur van het Comenius Lyceum, opende de middag met een pleidooi voor de noodzaak van ouderbetrokkenheid. Het is volgens hem niet alleen nodig dat ouders betrokken zijn bij de leerontwikkelingen van hun kind en bij de school, maar ook omgekeerd: dat de school betrokken is bij ouders. En vooral dat laatste is volgens Meijer niet altijd vanzelfsprekend. Schoolleiders en docenten vinden ouders vaak kritisch en lastig. Hoe minder bemoeienis, hoe beter de school zich kan concentreren op haar primaire taak: lesgeven. Iedere school is er immers bij gebaat om haar leerlingen zo hoog mogelijke cijfers te geven.

Directeur Berend Meijer bepleit ouderbetrokkenheid

Zorg voor veilige en vertrouwde omgeving Meijers' overtuiging is dat je hoge cijfers voor leerlingen alleen kunt bereiken als de school zorg draagt voor een veilige en vertrouwde omgeving voor haar leerlingen, zowel op school als thuis. Leerlingen zijn niet altijd gelukkig en leven soms in twee werelden (thuis en op school). Wie ongelukkig is, kan niet goed leren. Daarom moet je ook investeren in ouders. 'Zij zijn de hoofdverantwoordelijken voor het welzijn en geluk van hun kind.' Ouderbetrokkenheid is daardoor een kwestie van 'welberekend eigenbelang'. Goede contacten met ouders, ouders die betrokken zijn bij het leren en de school van hun kind, dragen veel bij aan het welbevinden, het sociaal functioneren en de schoolcarrière van de leerlingen.

Wat mis je als je niet komt?

Op dit moment is de ouderbetrokkenheid op het Comenius Lyceum nog niet goed genoeg. Het kan en moet volgens Meijer veel beter. Daarbij moet de school vooral naar zichzelf kijken, vindt hij. Zijn de ouderavonden wel interessant genoeg? Hebben we de drempels laag genoeg gemaakt om de school binnen te stappen of te benaderen?

Geven we de ouders voldoende het gevoel dat ze iets missen als ze niet komen?

Opvoedsteun

Daarnaast constateert de school dat ouders vragen kunnen hebben over de opvoeding van hun kind, vooral in migrantengezinnen. Zij kunnen ondersteuning bij de opvoeding vaak goed gebruiken, maar durven dit niet te uiten. Drempels naar welzijnsinstellingen en hulpverlening zijn te hoog en de vooroordelen groot: sommige ouders denken dat deze instanties hun kinderen zullen afnemen. De school is via huisbezoeken betrokken bij de thuissituatie van de leerlingen in de onderbouw. Docenten en mentoren zijn geen pedagogische professionals, maar de school kan wel een brug slaan tussen ouders en opvoedondersteuning. Dit doen zij met behulp van het OKC. Het OKC geeft cursussen en trainingen in opvoeding, om problemen te voorkomen. Daardoor krijgt de school een belangrijke buurtfunctie. En ze levert een bijdrage aan de integratie en maatschappelijke participatie van migrantengezinnen.

Ouders willen betrokken zijn

Marjan de Gruijter, onderzoeker bij het Verwey-Jonker Instituut in Utrecht, vertelt dat het Comenius Lyceum een interessante onderzoeksetting is. Het is een kleinschalige havo/vwo school met veel migrantenouders; dit sluit goed aan bij het doel van de Kenniswerkplaats Tienplus. De Kenniswerkplaats wil immers het bereik en de effectiviteit van (opvoed)ondersteuning voor migrantenouders met tieners verbeteren.

Onderzoekers en studenten van Hogeschool Inholland hebben interviews gehouden met ouders. Een van de opvallendste resultaten

uit het onderzoek is volgens Marjan De Gruijter dat ouders graag betrokken willen zijn.

Dus, zowel de ouders als de school wensen betrokkenheid bij elkaar, maar het komt nog niet goed van de grond?

‘Ja, er valt nog een wereld te winnen’, zegt Marjan de Gruijter. ‘In ons rapport laten we zien dat hiervoor geen instant recepten bestaan. Het is belangrijk dat ouders en school naar elkaar hun verwachtingen uitspreken. Wie doet wat als het gaat om het opgroeien en opvoeden van jongeren? Als men hierover niet goed met elkaar in gesprek gaat, dan blijven pogingen om nader tot elkaar te komen, steken in misverstanden en veronderstellingen. Overigens geven we in het rapport wel aanbevelingen aan de school hoe ze dit proces op gang kunnen brengen en meer samen met ouders kunnen gaan doen.’

Iemand uit het publiek merkt op: ‘Ouders laten het vaak aan de school over, omdat ze het idee hebben er niet genoeg verstand van te hebben. Ze kijken op tegen de school. Maar als er iets mis is nemen ze het op voor hun kind.’

Volgens Ahmed El Aslouni van het OKC Slotervaart ligt de nadruk bij het OKC op preventieve ondersteuning. Wat hebben de school en ouders nodig zodat een kind zich verder kan ontwikkelen? Op ouderavonden, waar het OKC vaak komt met de mededeling ‘stelt u ons vooral vragen, u kunt bij ons terecht’, blijkt dat ouders vaak niet op de hoogte zijn van de mogelijkheden van het OKC. Achteraf zijn ouders meestal zeer positief. Ook ouders die opvoedcursussen volgen via het OKC zijn hier vaak tevreden

over, blijkt uit opmerkingen vanuit het publiek.

Feit blijft dat ouders in het dagelijks leven zelf naar het OKC toe moeten stappen als er iets aan de hand is, en dit zorgt voor een drempel. Problemen komen daardoor toch vaak direct in de school terecht.

Wim de Oude, voorzitter van de Ouderraad van het Comenius Lyceum, vertelt dat de ouderraad allerlei initiatieven heeft ondernomen om actiever bij de school én bij de ouders betrokken te raken. Zo is er samen met de school een reglement opgesteld waarin staat welke rol de ouderraad voor zichzelf ziet, ook als vertegenwoordiger van de ouders op school. De ouderraad wil zich de komende tijd inspannen om meer te weten te komen over welke kwesties spelen bij de ouders van de leerlingen van het Comenius Lyceum, bijvoorbeeld via een systeem van contactouders in elk leerjaar. De ouderraad wil ook praktisch zichtbaar zijn, bijvoorbeeld door aanwezig te zijn op ouderavonden. Dit alles om ervoor te zorgen dat de ouders zich vrij voelen om naar de ouderraad toe te stappen.

Kauthar Bouchallikht, een leerling uit de leerlingenraad, merkt op dat ook zij werken aan meer bekendheid. ‘Leerlingen op school weten vaak niet wat de leerlingenraad inhoudt’, legt ze uit. ‘Maar als ze er eenmaal over horen zijn ze meteen enthousiast.’

Koutar Boutchallik van de leerlingenraad in gesprek met Tarik Yousif

Na een aantal korte interviews over het onderzoek, het OKC en de ouderraad ontvangen de twee aanwezige stadsdeelwethouders, Jesse Bos en Ronald Mauer, het rapport *School en ouders als partners in de opvoeding van tieners*.

De wethouders zeggen dat ook zij zich bezighouden met de vraag hoe ouders (meer) betrokken kunnen worden bij school, of omgekeerd, hoe de sociale omgeving meer kan worden betrokken bij het gezin. Daarbij tekenen zij aan dat al in het primair onderwijs de fundamenten worden gelegd voor ouderbetrokkenheid.

Docent Geert Peter van Asselen vertelt: 'Lesgeven heeft eigenlijk maar ten dele te maken met het vak dat je geeft. De meeste energie gaat zitten in het motiveren van je leerlingen. Maar als je eenmaal weet wat ze belangrijk vinden, krijg je veel meer begrip. Het is goed dat ik hier zit, want ik heb geen beeld bij hoe ik ouders betrokken moet krijgen. Wat verwachten ouders van mij, bijvoorbeeld bij een tienminutengesprek?'. De wethouders vragen zich verder af waarom er buiten schooltijden niet veel meer activiteiten in de school worden georgani-

seerd, waardoor ook ouders naar de school kunnen komen. Berend Meijer beschrijft dat er al veel gebeurt na schooltijd: cursussen, huiswerkbegeleiding, weekendschool, themabijeenkomsten, avondopleidingen, enzovoorts. Volgens een van de wethouders staan scholen echter nog erg los van alles daar omheen en zijn er zeker mogelijkheden om scholen en omgeving nog meer met elkaar te verbinden. 'Er moet een soort dorp ontstaan, waar men elkaar kent en elkaar aanspreekt.' Daarbij moet natuurlijk duidelijk zijn welke taken de school op zich neemt en welke taken door anderen - zoals het buurtwerk - moeten worden opgepakt.

Uit de discussie met de zaal blijkt dat mensen elkaar vaak pas weten te vinden als er iets aan de hand is. 'Laten we elkaar vooral ook treffen in goede tijden', is de aanbeveling.

Tot slot een boodschap van wethouder Jesse Bos: 'We zullen elkaar in de toekomst nog vaak nodig hebben en ik hoop dat we nog veel voor elkaar kunnen gaan betekenen.'

Berend Meijer en stadsdeelwethouders Jesse Bos en Ronald Mauer blij met rapport

Afsluitende vraag van de dagvoorzitter aan Berend Meijer: *'Je liet in het begin vallen dat je niet alle aanbevelingen uit het rapport gaat opvolgen?'*

'Ik wil nog overleg hebben met mijn schoolleiding, maar ik denk er sterk over om er een aantal op te volgen!'

Het rapport *School en ouders als partners in de opvoeding van tieners* is te downloaden en te bestellen via:
<http://www.kenniswerkplaatstienplus.nl>